

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEJ ADVOKÁTKY
JULIANE KOKOTT
prednesené 7. apríla 2016¹

Vec C-70/15

Emmanuel Lebek

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Sąd Najwyższy (Najvyšší súd, Poľsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Súdna spolupráca v občianskych veciach — Nariadenie (ES) č. 44/2001 — Článok 34 bod 2 — Pojem možnosť podať odvolanie proti rozsudku — Nariadenie (ES) č. 1393/2007 — Článok 19 — Odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty“

I – Úvod

1. Súdny dvor dostal tento rok už druhý raz príležitosť, aby podľa nariadenia (ES) č. 44/2001² preskúmal námietky, ktoré odporca môže uplatniť proti návrhu na vyhlásenie rozsudku za vykonateľný. Kým ústredným bodom veci *Meroni*³ je námietka verejného poriadku (*ordre public*) podľa článku 34 bodu 1 uvedeného nariadenia, v prejednávanej veci ide o článok 34 bod 2, ktorý má pre právnu prax ešte väčší význam. V danom ustanovení sa upravuje, za akých podmienok môžu pri doručovaní písomnosti, ktorou sa začalo konanie, vzniknúť nedostatky, ktoré by mohli brániť neskoršiemu uznaniu rozsudku a jeho vyhláseniu za vykonateľný v inom členskom štáte.

2. Základná koncepcia článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 vychádza z Dohovoru o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (ďalej len „Dohovor“)⁴, ale obsah, ktorý predpis upravuje, sa od Dohovoru značne zmenil. Podľa Dohovoru nedostatky pri doručovaní písomnosti, ktorou sa začalo konanie, totiž ešte systematicky svedčili v neprospech uznania rozsudku, ktorý bol následne vydaný. Naproti tomu sa nariadenie (ES) č. 44/2001 prezentuje v podobe, ktorá je výrazne priaznivejšia pre navrhovateľa. Prekážku uznania, a to aj v prípade, keď sa odporca z dôvodu absencie včasného predvolania nemohol účinne brániť v štáte, kde bol rozsudok vydaný, *pred jeho vydaním*, odstraňuje v prípade, keď odporca mohol v štáte, kde bol rozsudok vydaný, po *vydaní* sporného rozsudku podať odvolanie, ale neurobil to.

3. Prejednávaná vec rozširuje kazuistiku uznávania v prípade kontumačných rozsudkov v tejto súvislosti o ďalší aspekt, keďže v prípade, ktorý má posúdiť Súdny dvor, v štáte, kde bol rozsudok vydaný, z dôvodu uplynutia lehoty už nemožno podať odvolanie, ale v danej súvislosti sa malo zohľadniť konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty.

1 — Jazyk prednesu: nemčina.

2 — Nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42, v znení uplatniteľnom v prejednávanom prípade, ktoré bolo naposledy zmenené a doplnené nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1103/2008 z 22. októbra 2008 (Ú. v. EÚ L 304, s. 80)].

3 — Pozri v tejto súvislosti moje návrhy vo veci *Meroni* (C-559/14, EU:C:2016:120).

4 — Pozri článok 27 bod 2 Dohovoru z 27. septembra 1968 o súdnej právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32).

4. Hlavnými otázkami prejednávanej veci sú, či článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 od odporcu vyžaduje, že na to, aby sa vyhol neskoršiemu vyhláseniu vykonateľnosti v inom členskom štáte, musí vnútroštátne odvolanie dosiahnuť v konaní o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, a aké lehoty pre to prípadne platia.

II – Právny rámec

5. Právny rámec tohto prípadu na úrovni práva Únie určuje nariadenie č. 44/2001 a nariadenie (ES) č. 1393/2007⁵.

A – Nariadenie č. 44/2001

6. Podľa článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 sa rozsudok neuzná „v prípade, že bol vydaný bez účasti žalovaného v konaní, ak sa mu nedoručila písomnosť, ktorou sa začalo konanie, alebo rovnocenná písomnosť v dostatočnom čase a takým spôsobom, aby si mohol zabezpečiť obhajobu, okrem prípadu, že žalovaný opomenul začať konanie [podať odvolanie – *neoficiálny preklad*], ktorým by napadol rozsudok, keď tak mohol urobiť“.

7. Podľa článku 45 ods. 1 prvej vety nariadenia č. 44/2001 „súd, ktorý rozhoduje o odvolaní podľa článku 43... môže odmietnuť vydať alebo zrušiť vydané vyhlásenie vykonateľnosti len na základe jedného z dôvodov uvedených v článkoch 34 a 35.“

B – Nariadenie č. 1393/2007

8. V článku 1 nariadenia č. 1393/2007 (ďalej len „nariadenie o doručovaní písomností“) sa rozsah jeho pôsobnosti upravuje takto:

„Toto nariadenie sa uplatní v občianskych a obchodných veciach, keď sa má odoslať súdna alebo mimosúdna písomnosť z jedného členského štátu do iného, aby sa tam doručila. ...2. Toto nariadenie sa neuplatní, ak nie je známa adresa osoby, ktorej sa má písomnosť doručiť.

...“

9. V článku 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností sa stanovuje:

„Ak sa do iného členského štátu malo odoslať predvolanie alebo iná rovnocenná písomnosť podľa ustanovení tohto nariadenia a vydal sa rozsudok proti odporcovi, ktorý sa nedostavil, sudca má právo odpustiť dôsledky uplynutia lehoty na odvolanie proti rozsudku, ak sú splnené tieto podmienky:

- a) odporca sa bez svojho zavinenia nedozvedel o tejto písomnosti v dostatočnom časovom predstihu, aby sa mohol obhájiť, alebo o rozsudku včas, aby sa mohol odvolať, a
- b) odporca uviedol na svoju obhajobu skutočnosti, ktoré zjavne spochybňujú vecnú stránku návrhu.

Žiadosť o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty sa môže podať iba v primeranom čase od okamihu, keď sa odporca o rozsudku dozvedel.

5 — Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 13. novembra 2007 o doručovaní súdnych a mimosúdnych písomností v občianskych a obchodných veciach v členských štátoch (doručovanie písomností) a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1348/2000 (Ú. v. EÚ L 324, s. 79).

Každý členský štát má právo, aby [voči Európskej komisii podľa článku 23 ods. 1 nariadenia o doručovaní písomností] vyhlásil, že takáto žiadosť sa neprijme, ak sa podá po uplynutí lehoty, ktorú vymedzí vo svojom vyhlásení, ale táto lehota nesmie byť kratšia ako jeden rok odo dňa vydania rozsudku.“

III – Spor vo veci samej a prejudiciálne otázky

10. Tribunal de Grande Instance de Paris (Súd prvého stupňa v Paríži, Francúzsko) uložil 8. apríla 2010 pánovi D., ktorý má od roku 1996 bydlisko v Poľskej republike, povinnosť platiť navrhovateľovi, pánovi L., mesačne výživné. Odporca, pán D., sa konania na francúzskom súde nezúčastnil. Písomnosť, ktorou sa začalo konanie, mu totiž nebola doručená, pretože navrhovateľ uviedol ako doručovaciu adresu odporcu nesprávnu adresu v Paríži, na ktorej pán D. nemohol prebrať nijaké zásielky.

11. Pán D. sa o existencii rozsudku dozvedel až v júli 2011, keď sa uskutočnilo vyhlásenie jeho vykonateľnosti v Poľskej republike a Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze (Okresný súd Jelenia Góra, Poľsko) mu doručil kópiu návrhu na vyhlásenie vykonateľnosti spolu s priloženou kópiou rozsudku. Keďže podľa zistení, ku ktorým došiel súd v Poľsku,⁶ už uplynula vnútroštátna lehota na podanie odvolania proti francúzskemu rozsudku, prvý návrh na vyhlásenie vykonateľnosti v Poľsku nebol ani po opravnom prostriedku navrhovateľa úspešný, pričom príslušný poľský súd opiera zamietnutie návrhu o článok 34 bod 2 v spojení s článkom 45 nariadenia č. 44/2001.

12. Sporný rozsudok bol potom pánovi D. opätovne doručený v máji 2012 v súlade s normatívmi nariadenia o doručovaní písomností, pričom bol poučený, že do dvoch mesiacov od doručenia rozsudku môže požiadať o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty. Toto poučenie o odpustení dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty sa obsahovo zhoduje s článkom 540 francúzskeho občianskeho súdneho poriadku (Code de procédure civile). Pán D. sa však vo Francúzsku nezúčastnil ani na konaní o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, ani nepodal odvolanie proti spornému rozsudku.

13. Na základe toho sa opätovne podal návrh na vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku v Poľskej republike. Navrhovateľ pán L. pritom tvrdil, že opakovaným doručením vrátane poučenia o práve na odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty sa odporcovi umožnilo napadnúť rozsudok, čo nevyužil. Sąd Apelacyjny we Wrocławiu (Odvolací súd vo Vroclave) sa však nechcel pripojiť k tejto argumentácii a uznesením z 27. mája 2013 návrh na vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku znovu zamietol. Na odôvodnenie uviedol, že samotné právo požiadať o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty nie je totožné s možnosťou podať opravný prostriedok proti rozsudku v zmysle článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001. Možnosť napadnúť dotknutý rozsudok totiž existuje len vtedy, keď sa počas riadnej odvolacej lehoty odporcovi doručí rozsudok spolu s odôvodnením a poučením o opravnom prostriedku.

14. Proti uvedenému uzneseniu podal navrhovateľ kasačný opravný prostriedok na vnútroštátnom súde. Ten predkladá predovšetkým otázku, či v prejednávacom prípade vôbec možno vychádzať z odpustenia dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty po tom, ako Francúzska republika poskytla vyhlásenie podľa článku 23 ods. 1 nariadenia o doručovaní písomností, podľa ktorého po uplynutí jedného roka od prijatia rozsudku, ktorý bol vydaný v apríli 2010, nie je prípustné odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty.

6 — Bez ohľadu na doručenie rozsudku, ktoré sa predtým opomenulo, sa z návrhu na začatie prejudiciálneho konania, žiaľ, nedajú odvodiť detaily o prípustných odvolaniach, ani o dôvode uplynutia lehôt na ich podanie (pozri jeho stranu 7, IV.1).

15. Vzhľadom na tieto okolnosti vnútroštátny súd rozhodol o prerušení konania a položil Súdnemu dvoru návrh na začatie prejudiciálneho konania o týchto otázkach:

- „1. Má sa článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 vykladať v tom zmysle, že v ňom uvedená možnosť podať odvolanie zahŕňa tak situáciu, keď príslušné odvolanie môže byť podané v lehote určenej vnútroštátnym právom, ako aj situáciu, keď táto lehota už uplynula, ale môže byť podaná žiadosť o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty a následne – po tom, ako sa tejto žiadosti vyhovie – aj samotné odvolanie?
2. Má sa článok 19 ods. 4 nariadenia č. 1393/2007 vykladať v tom zmysle, že vylučuje uplatnenie ustanovení vnútroštátneho práva o odpustení dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, alebo v tom zmysle, že odporca si môže vybrať, či podá žiadosť podľa tohto ustanovenia, alebo využije príslušný právny inštitút vnútroštátneho práva?“

IV – Posúdenie prejudiciálnych otázok

A – O prvej prejudiciálnej otázke

16. Svojou prvou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd chce predovšetkým dozvedieť, či článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať v tom zmysle, že po uplynutí vnútroštátnej lehoty na podanie odvolania v štáte, kde bol rozsudok vydaný, nebráni vyhláseniu vykonateľnosti, keď odporca konaním o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty mal opätovne možnosť podať odvolanie.

17. Pokiaľ ide o stanovisko k prvej prejudiciálnej otázke, písomné vyhlásenia členských štátov, ktoré boli účastníkmi tohto konania, ako aj Európskej komisie, obsahujú vyjadrenia v prospech toho, že článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať extenzívne.

18. Podľa toho by sa v prípade, keby v štáte, kde bol rozsudok vydaný, prichádzalo do úvahy odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, na odporcu v zásade vzťahovala povinnosť dosiahnuť týmto spôsobom oprávnenie podať proti rozsudku odvolanie a potom po odpustení dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty podať odvolanie v štáte, kde bol rozsudok vydaný. V opačnom prípade by odporca musel počítať s tým, že v konaní o vyhlásenie vykonateľnosti v inom členskom štáte sa nemôže odvolávať na článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001. Zdá sa, že aj názory v odbornej literatúre a v judikatúre členských štátov⁷ obsahujú tento extenzívny prístup, ktorý je naklonený uznaniu rozsudku.

19. Táto interpretácia sa však nedá nevyhnutne odvodiť zo znenia predpisu, v ktorom sa totiž hovorí o odvolaní „ktorým by napadol rozsudok“. Prísne vzaté, takéto konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty nie je odvolaním. V situáciách, keď treba vziať do úvahy konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, odporca už nemá automaticky možnosť podať odvolanie, ktoré smeruje proti samotnému rozsudku.

20. Ani systematické argumenty nesvedčia nevyhnutne v prospech toho, že na odporcu treba za okolností, o aké ide v konaní vo veci samej, uložiť bremeno v podobe uskutočnenia konania o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty a inak mu nepriznať uplatnenie prekážky uznania rozsudku podľa článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001.

⁷ — Pozri napríklad uznesenie nemeckého Bundesgerichtshof z 21. januára 2010, spisová značka IX ZB 193/07, EuZW 2010, s. 478, bod 14 a tam citovaná judikatúra.

21. Na tento účel sa ako argument nemôže uplatniť najmä článok 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností, ktorý upravuje odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty pre prípad neprítomnosti odporcu pri cezhraničnom doručovaní. Z tohto ustanovenia totiž nemožno odvodiť nič presvedčivé v prospech významu konania o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty v rámci článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001, ktorý sa – na rozdiel od článku 26 daného nariadenia – nevyznačuje systematickým prepojením s nariadením o doručovaní písomností.

22. Na jednej strane už pôsobnosť nariadenia o doručovaní písomností a článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001, o ktorý ide v tomto prípade, nie je celkom rovnaká, pretože článok 34 sa týka aj prekážok pri uznávaní rozsudkov, keď sa doručenie neuskutočnilo v súlade s nariadením o doručovaní písomností. Okrem toho článok 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností sa pri interpretácii uplatňovanej v praxi na prejednávany prípad neuplatní. Uvedené ustanovenie sa totiž týka výslovne prípadov, keď „sa do iného členského štátu malo odoslať predvolanie... podľa ustanovení tohto nariadenia a⁸ vydal sa rozsudok proti odporcovi“. V prejednanom prípade z toho nemožno vychádzať, pretože predvolanie sa poslalo na parížsku adresu, a teda vôbec neexistoval podnet na cezhraničné doručovanie v prípade začatia konania vo Francúzsku. V dôsledku toho chýba už prvá z dvoch kumulatívnych podmienok, na ktorých spočíva úprava odpustenia dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty článku 19 ods. 4.

23. Aj keby bol článok 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností uplatniteľný, z daného ustanovenia sa povinnosť uskutočniť konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty nedá odvodiť. Článok 19 ods. 4 totiž predstavuje normu, ktorá slúži na ochranu adresáta doručenia a ponecháva na ňom, za akých podmienok je *možné* uskutočniť konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, *ale bez toho, aby sa mu to uložilo ako povinnosť*. Má pritom na zreteli prípadné záujmy adresáta doručenia, aby z vlastného podnetu nechal obnoviť konanie s nedostatkami pri doručení a prípadne dosiahol zamietnutie žaloby.⁹ Z článku 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností však nemožno odvodiť systematický záver, že na odporcu sa v rámci článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 vzťahuje povinnosť začať takéto konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty alebo sa v opačnom prípade zmieriť s vyhlásením vykonateľnosti rozsudku.

24. Z hľadiska otázky, či „možnosť podať odvolanie“ v zmysle článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 zahŕňa aj začatie konania o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, sa treba venovať skôr zmyslu a účelu uvedeného ustanovenia. Pritom treba rešpektovať, že nariadenie č. 44/2001 sleduje účel, ktorým je umožniť rýchle a účinné vyhlásenie vykonateľnosti súdnych rozhodnutí, pričom sa musí zaručiť právo odporcu na obhajobu.¹⁰ V porovnaní so starou úpravou v Dohovore sa mu má odňať predovšetkým možnosť, aby v konaní o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty nenáležitým spôsobom uplatňoval opomenutie doručenia písomnosti, ktorou začalo konanie, pokiaľ sa ešte v prípade plynúcej odvolacej lehoty mohol v štáte, kde bol rozsudok vydaný, automaticky brániť pred sporným rozsudkom. Zo znenia ustanovenia, ani z odôvodnení nariadenia sa nedá jednoznačne odvodiť, že by okrem toho po uplynutí odvolacej lehoty mal byť povinný uskutočniť aj konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty.

25. Úvahy z hľadiska zásady spravodlivého súdneho konania¹¹ skôr svedčia proti tomu, aby sa znenie článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 rozšírilo a konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty sa zahrnulo pod pojem „odvolanie“ v zmysle tohto predpisu. Keby bol odporca totiž po uplynutí odvolacej lehoty povinný uskutočniť konanie o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej

8 — Kurzívou zvýraznila generálna advokátka.

9 — Taký záujem môže existovať napríklad vtedy, keď v tretej krajine alebo dokonca v štáte, kde bol rozsudok vydaný, aj z konania, ktoré sa neuskutočnilo podľa vykonávacieho nariadenia Únie, existuje obava z negatívnych dôsledkov pre odporcu, napríklad z exekučných opatrení, alebo vtedy, keď má odporca záujem o plynulé právoplatné rozhodnutie spornej veci, napríklad pretože si myslí, že má dobré vyhliadky na úspech a nové konanie, ktoré by prípadne mohlo hroziť, by preňho predstavovalo záťaž.

10 — Pozri v tejto súvislosti rozsudok ASML (C-283/05, EU:C:2006:787, body 20 a 24).

11 — Pozri k jeho relevantnosti rozsudky Apostolides (C-420/07, EU:C:2009:271, bod 73) a ASML (C-283/05, EU:C:2006:787, bod 27).

lehoty v štáte, kde bol rozsudok vydaný, a v opačnom prípade by mu hrozilo vyhlásenie vykonateľnosti v inom členskom štáte, bolo by to v rozpore so zásadou zabezpečenia rovnakého postavenia účastníkov konania, ktorá predstavuje dôležitý prvok spravodlivého súdneho konania¹² v zmysle judikatúry Súdneho dvora.

26. Uvedené je zrejmé, keď si uvedomíme, že keď odporca *pred uplynutím odvolacej lehoty* podľa článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 podá svoje odvolanie a zabezpečí si tak právne vypočutie v štáte, kde bol rozsudok vydaný, sa v podstate nachádza v rovnakej situácii, v akej by sa nachádzal, keby mu písomnosť, ktorou sa začalo konanie, bola doručená včas, a on by sa mohol zúčastniť prvostupňového konania: len za uskutočnenie *jediného* konania mu potom v štáte, kde bol rozsudok vydaný, prípadne vzniknú súdne trovy a náklady na právne zastupovanie a spor sa obmedzí na predmet rozsudku, ktorý sa má vykonať.

27. O inú situáciu ide vtedy, keď odporca až *po uplynutí odvolacej lehoty* zistí, že bez jeho vedomia bol proti nemu vydaný rozsudok. Keďže už nemožno automaticky podať odvolanie, musí na to, aby napadol rozsudok v štáte, kde bol rozsudok vydaný, najprv preskúmať možnosti odpustenia dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, a potom uskutočniť príslušné konanie. Až potom by – ak by jeho žiadosť o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty bola úspešná – ako druhý krok mohol podať svoje odvolanie proti rozsudku. Na rozdiel od situácie opísanej v bode 26 by teda odporcu zaťažili *dve* konania (a s nimi spojené výdavky), ktorých predmet by okrem toho značne prekročil predmet sporu, v ktorom bol prijatý rozsudok, pretože dodatočne by sa musela posúdiť problematika obnovy konania. Keď ďalej vezmeme do úvahy, že okrem procesných a finančných komplikácií sa môžu objaviť aj praktické problémy, ako napríklad hľadanie vhodných advokátov a výdavky na preklad, je jasné, že odporca, ktorému sa na obranu pred vyhlásením vykonateľnosti uložilo bremeno v podobe uskutočnenia konania o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, sa v porovnaní s navrhovateľom nachádza vo výrazne horšej situácii. Platí to najmä pre právne neskúsených a málo zbehlých odporcov. Najmä v prípade porovnateľne menších žalobných nárokov by sa malo počítať s tým, že s ohľadom na hroziace komplikácie, pokiaľ ide o náklady a konanie, by sa takíto odporcovia mohli prikloniť k tomu, že sa zmieria s výkonom rozhodnutia bez obrany, aby si týmto spôsobom v každom prípade ušetrili ďalšie výdavky na právne zastúpenie a trovy konania, ktorých rentabilita sa v prípade zahraničných skutkových stavov často – a práve pre laikov – dá ťažko odhadnúť.

28. S ohľadom na to treba vychádzať z toho, že postulát povinnosti odpustiť dôsledky uplynutia odvolacej lehoty by v rámci článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 citelne narušil rovnaké postavenie účastníkov tým, že by sa odporcovi navrhlo viesť doplňujúce konanie na uplatnenie jeho záujmov.

29. Okrem toho každé uľahčenie vyhlásenia vykonateľnosti v prípadoch, keď sa odporcovi neposkytlo pred vyhlásením rozsudku právo byť vypočutý, podľa primárneho práva smeruje ku kolízii so zásadou spravodlivého súdneho konania. K tomu vo všeobecnosti treba poznamenať, že ustanovenia článku 34 bodu 2 nariadenia č. 44/2001 v súčasnosti skúma ESĽP, ktorého veľká komora bude vo veci Avotiņš v. Lotyšsko pravdepodobne čoskoro rozhodovať o jeho zlučiteľnosti s článkom 6 EDĽP. Aj v danej veci išlo o hroziace vyhlásenie vykonateľnosti rozsudku, pred ktorého vyhlásením nebol odporca vypočutý a nepodal proti nemu odvolanie. Rozhodnutie komory, ktoré bolo v roku 2014 prijaté tesnou väčšinou,¹³ síce v danej veci považovalo úpravu v článku 34 bode 2 nariadenia č. 44/2001 a vyhlásenie vykonateľnosti za zlučiteľné s článkom 6 EDĽP, ale zdôraznilo, že odporca, ktorý predložil sťažnosť, mal profesijné skúsenosti. Spôsob uvažovania ESĽP, ktorý sa vzťahoval striktne na osobitný skutkový stav a bol zameraný na odmietnutie porušenia článku 6 EDĽP v danej veci, odôvodňuje domnienku, že v prípade odporcu, ktorý nemá profesijné skúsenosti, by jeho rozhodnutie bolo možno iné.

12 — Rozsudok *Ordre des barreaux francophones et germanophone a i.* (C-305/05, EU:C:2007:383, bod 31), ako aj článok 47 ods. 2 Charty základných práv Európskej únie.

13 — Rozsudok ESĽP, *Avotiņš v. Lotyšsko* (CE:ECHR:2014:0225JUD001750207, predovšetkým bod 51 a nasl.); pozri v tejto súvislosti bod 39 mojich návrhov vo veci *Meroni*.

30. Hoci sa skutkový stav vo veci predloženej ESLP vo všetkých bodoch nezhoduje s prejednáványm prípadom, jeho rozhodnutie vo veci Avotiņš v. Lotyšsko treba považovať prinajmenšom za varovanie, aby sa pri výklade prekážok uznania v článku 34 bode 2 nariadenia č. 44/2001 postupovalo triezvo a nezabúdalo na oprávnené záujmy odporcu – popri zásade zaistenia voľného pohybu súdnych rozhodnutí. To znamená, že nad rámec kogentného obsahu upraveného v predpise by sa odporcovi nemalo brániť v tom, aby uplatnil prekážky uznania rozsudku.

31. Podľa toho neexistuje dôvod, aby sa od odporcu, ktorý nebol včas predvolaný, očakávalo, že po uplynutí lehôt na podanie odvolania bude musieť najprv konaním o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty dosiahnuť prístup k odvolaniu, a v opačnom prípade mu zabrániť v uplatnení prekážky uznania rozhodnutia. Ak odvolacie lehoty uplynuli už v čase, keď sa odporca dozvie o rozhodnutí, ktoré sa ho týka, treba v zmysle uvedeného ustanovenia vychádzať skôr z toho, že odporca nemal možnosť podať proti rozhodnutiu odvolanie.

32. Na prvú prejudiciálnu otázku preto treba odpovedať, že článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať v tom zmysle, že možnosť podať odvolanie, ktorá sa tam uvádza, zahŕňa len prípad, že príslušné odvolanie možno podať v lehote určenej vnútroštátnym právom, ale nie situáciu, keď táto lehota už uplynula, ale možno podať žiadosť o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty a následne – po tom, ako sa tejto žiadosti vyhovie – aj samotné odvolanie.

B – O druhej prejudiciálnej otázke

33. Svojou druhou prejudiciálnou otázkou sa vnútroštátny súd chce v podstate dozvedieť, či článok 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností treba vykladať v tom zmysle, že vylučuje uplatnenie ustanovení vnútroštátneho práva o odpustení dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, alebo v tom zmysle, že odporca si môže vybrať, či podá žiadosť podľa tohto ustanovenia, alebo využije príslušný právny inštitút vnútroštátneho práva.

34. Na úvod treba pripomenúť, že sporné ustanovenie nariadenia o doručovaní písomností, ako sa uvádza v bode 22 vyššie, zrejme nie je na prejednávany prípad uplatniteľné, pretože nejde o cezhraničné doručenie písomnosti, ktorou sa začalo konanie. Na prejudiciálnu otázku sa preto odpovie len pre prípad, keby Súdny dvor vychádzal z uplatniteľnosti článku 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností na prejednávany prípad.

35. Pre tento prípad treba konštatovať, že článok 19 nariadenia o doručovaní písomností sa uplatní, keď pri doručovaní v zahraničí „podľa tohto nariadenia“ sa odporca na konaní nezúčastnil. V prvom kroku článok 19 ods. 1 nariadenia o doručovaní písomností v zásade vyžaduje prerušenie konania, kým sa dá overiť, že písomnosť, ktorou sa konanie začalo, sa odporcovi naozaj doručila. V článku 19 ods. 2 nariadenia o doručovaní písomností sa z tejto zásady upravujú výnimky, ktoré umožňujú pokračovať v konaní. Článok 19 ods. 4 napokon obsahuje úpravu odpustenia dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty „v primeranom čase od okamihu, keď sa odporca o rozsudku dozvedel“, a to v prospech odporcu, ktorý sa bez zavinenia nedozvedel o písomnosti, ktorou sa začalo konanie, a preto sa nebránil, napriek tomu sa mu však uložila povinnosť. Článok 19 ods. 4 tretí pododsek nariadenia o doručovaní písomností ponecháva na rozhodnutí členských štátov, či stanovia prekluzívnu lehotu pre návrh na odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty, ktorá však nesmie byť kratšia „ako jeden rok odo dňa vydania rozsudku.“

36. Francúzska republika predložila príslušné vyhlásenie v prospech lehoty jeden rok, a teda taxatívne upravila lehotu na podanie žiadosti o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty *v prípadoch, na ktoré sa vzťahuje článok 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností*. Táto úprava neponecháva priestor na koexistenciu s prípadnými ustanoveniami vnútroštátneho práva, ktoré sa od nej odlišujú, ako je napríklad článok 540 občianskeho súdneho poriadku (Code de procédure civile), ktorý na účely lehoty na odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty vychádza z dátumu doručenia rozsudku,

a nie – ako nariadenie o doručovaní písomností – z „vydania rozsudku.“ S Komisiou síce treba súhlasiť, že v konkrétnom prípade môže úprava odpustenia dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty podľa nariadenia o doručovaní písomností dopadnúť pre odporcu nevýhodnejšie ako úprava podľa vnútroštátneho práva. Je to však nevyhnutný dôsledok vyhlásenia v prospech ročnej lehoty, ktoré predložila Francúzska republika, a preto ju treba akceptovať tak, že ju tento členský štát takto chcel.

37. Ak sa článok 19 ods. 4 bude považovať za relevantný, na druhú prejudiciálnu otázku by sa malo odpovedať, že článok 19 ods. 4 nariadenia o doručovaní písomností treba vykladať v tom zmysle, že v súvislosti s odvolacou lehotou vylučuje uplatnenie ustanovení vnútroštátneho práva o odpustení dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty.

V – Návrh

38. Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na prejudiciálne otázky takto:

Článok 34 bod 2 nariadenia č. 44/2001 treba vykladať v tom zmysle, že možnosť podať odvolanie, ktorá sa tam uvádza, zahŕňa len prípad, že príslušné odvolanie možno podať v lehote určenej vnútroštátnym právom, ale nie situáciu, keď táto lehota už uplynula, ale možno podať žiadosť o odpustenie dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty a následne – po tom, ako sa tejto žiadosti vyhovie – aj samotné odvolanie.

Článok 19 ods. 4 nariadenia č. 1393/2007 treba vykladať v tom zmysle, že v súvislosti s odvolacou lehotou v pôsobnosti nariadenia č. 1393/2007 vylučuje uplatnenie ustanovení vnútroštátneho práva o odpustení dôsledkov uplynutia odvolacej lehoty.